

УМЕТНИК ДУШАН ЈОВОВИЋ О ИНТЕРАКТИВНОЈ, МУЛТИМЕДИЈАЛНОЈ ИЗЛОЖБИ

ПОТРЕСНО „Дрво живота и смрти“

КАЦИГА Пилот Миленко Павловић

ОДБРАНА Систем „нева“

ЖИВОТ и СМРТ у 78 ДАНА

Обилазећи поставку, посетиоци емотивно проживљавају све оно кроз шта су прошли наш народ и војска

Миљана Краљ

ЈЕДИНСТВО, сложеност, међусобну повезаност и све оно нас је обједињавало док је пре две деценије НАТО разарао нашу земљу и животе, уметник др Душан Јововић, осетио је поново, како каже, за "Новости", радећи мултимедијалну, интерактивну изложбу "Одбрана 78" у просторијама Музеја града Београда у Ресавској улици.

Пројекат је иницирало Министарство одбране, а аутори су заправо народ и Војска Србије - објашњава Јововић, који је осмислио и оживео сећање на жртве, али и отпор пружен несразмерно јачем непријатељу. - Захвални смо свим војним јединицама, а издвојио бих 63. и 72. специјалну, као и 250. ракетну, које су од првог дана биле са нама. Нико им до сада није тражио тај материјал - писма, личне фотографије, делове униформе...

Аутентични предмети стизали су, наглашава саговорник, са свих страна - од обичних људи који су то годинама склањали и чували, од учесника догађаја, чак и од бораца са Кошара и Паштрика. Велики број артефаката уступиле су институције попут Војног музеја, Музеја ратног ваздухопловства...

Прича о 78 дана под бомбама има осам целина, а идеја је, додаје Јововић, била да се посетиоци, пролазећи кроз поставку, суоче са свим оним кроз шта су прошли наш народ и војска али и да то емотивно проживе:

- Игрот са светлосним ефектима, пројекцијама, мапирањем, звуком, немонтираним снимцима, никад виђеним фотографијама, документима, употребом скулптуре, традиционалних и дигиталних техника, желели смо да појачамо утисак код посматрача.

У оваквој концепцији, није потребан кустос да води кроз поставку, јер се захваљујући тој интерактивности и мултимедијима, посматрач уводи у само дешавање, пролази кроз причу активно и излази из ње са аутентичним осећањима.

Збивања из последњег рата је Јововић (уз кога је, тврди, велики, коауторски посао урадила и Јасна

Поповић из Министарства одбране), сместио у историјски и политички контекст. У поставку се тако и улази кроз поређење са Другим светским ратом, па су уз ексклузивно од Би-Би-Сија добијен филм, којим су Немци Београђане убеђивали зашто је добро што су били бомбардовани, рецимо, изложени аутентични снимци из кабина НАТО бомбардера.

А већ у наставку је какофонија говора политичара, којима су светску јавност убеђивали зашто је једну независну земљу требало бомбардовати без одобрења Савета безбедности УН:

- Њихове реченице "изговарају" велике интерактивне скулптуре са 3Д холограмским пројекцијама ликова - Била Клинтона, Тонија Блера, Цемија Шеја, Медлин Олбрајт, Ричарда Холбрука, и осталих "суперстарова" који су припремали атмосферу за

Клинтон и Јељцин

У ТАКОЗВANOј медијској соби, на зидовима су изложени аутентични документи, подаци, фотографије, међу којима је и део транскрипта разговора између Клинтона и Јељцина:

- Стејт департмент и руска страна потврдили су аутентичност разговора, у коме председник Руске Федерације каже председнику САД, да Србима, иако су тражили, неће дати ракетни систем С 300 - открива Јововић.

ХОЛОГРАМ Клинтон и Блер

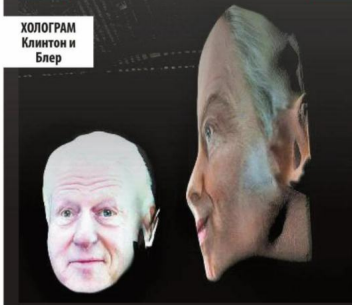
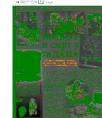

Фото Прергај Митић

М
с
с
с
к
т
а
Д
на
П
у
м
а
њ
и

СРУЦ

ПОСВЕЋЕНОЈ ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИЦИ НАТО АГРЕСИЈЕ НА СР ЈУГОСЛАВИЈУ

Пише Дејан Ђорић

ПОГЛЕД ИСКОСА **Собе сећања**

Музеј града Београда, мај-јун

НА иницијативу министра Александра Вулина, Министарство одбране Војске Србије у простору Музеја града Београда у Ресавској улици у Београду организовало је изложбу "Одбрана 78". Њоме се обележава 20 година рата Србије са НАТО 1999. године, а посвећена је свим српским жртвама тог рата. Назив изложбе се односи на 78 дана бомбардовања наше земље. Аутор изложбе је Душан Јововић, а коаутори су Вук Обрадовић, кустос Историјског музеја, и Јасна Поповић у организационом делу. Сви изложени експонати су оригинални, у простор су унесене и наше велике ракете "нева", бројни документи, предмети, реконструкције и информације. Приказани су на савремен и крајње упечатљив начин сви видови тог рата, а поставка делује крајње импресивно. Посебно су истакнути звучни ефекти који можда боље од визуелних преносе у ту атмосферу страха, панике, смрти али и херојства и наде. Изложба је подељена по собама, свака је за себе целина и самосвојно визуелно и звучно решена, из сваке од њих се излази са другачијим осећањима, а многи код којих потребни призори изазивају бес и огорчење, заплачу или немајући снаге брзо излазе из просторије у којој је на дрвету живота представљено 79 убијене деце у том бомбардовању, најмлађе је имало 11 месеци.

Изложба је крајње потребна не само као подсећање и обележавање јубилеја, многи су заборавили на таква дешавања желећи у Европу и НАТО, у неко спање наших војника да се раме уз раме боре са Хрватима и Шиттарима под неким новим Стаљинградом, што сада чини Црна Гора. Из визуре после 20 година изашли су многи нови подаци, документи и артефакти које евоцира ова поставка, давали су их без надокнаде наши фотографи и новинари, а највећи део је из власништва Војске, Војног музеја и Музеја ваздухопловства. Многи посетиоци читају пажљиво легенде, гледају видео-материјал, а све је шокантно, почев од чињенице да је Србија шест пута била у рату у 20. веку, Београд бомбардован пет пута, припреме ОВК од стране неких западних држава почеле још почетком деведесетих, Србија рекетирана са сигурне удаљености из БиХ, Румуније и са Медитерана до масовних гробница убијених Срба на Косову, сталног кукавичког истрајања жена и деце испред својих редова од стране ОВК и невиђеног херојства младих српских и црногорских војника регурта, који су се на -10 степени Целзијусових на висини од 2.000 метара, под снегом, успешно борили засипани НАТО бомбама, албанском артиљеријом и нападани директно од Шиттара. О херојима са Кошаре и Паштрика до недавно није смело ни да се говори док Хрвати слани и своје бабе које су пуцале на Србе у Вуковару. Радују највише велики делови оборених америчких авиона Ф 16Ц и невидљивог степт бомбардера Ф 117, највећег поноса америчког ваздухопловства. Оборени је трећег дана рата, техником из шездесетих година. На НАТО конференцијама су тврдили да се срушио због квара, а на изложби се може видети да је изрешетан.

Петиција

- На захтев многих посетилаца покренуто је петиција да ово постане стална поставка, намењена нашим људима и странцима. Многе генерације, које су у међувремену одрасле, уопште немају представу шта се дешавало. Ако смо после две деценије успели, захваљујући Министарству одбране, да направимо једну овакву изложбу, чија посета из дана у дан расте, као њен аутор се бојим, да уколико буде спљоснута, никада се више неће поставити - каже саговорник, који припрема енглеску верзију и проширење поставке.

УМЕТНИК Душан Јововић

Немачки крст

ЕЋУ остацима авиона и беспилотних летелица, које су сејале смрт по Србији, су и делови срушеног Ф 16, којим је пилотирао дашњи главкомандујући америчког ратног ваздухопловства. На једној немачкој беспилотној летелици је и крст какав је ристила Хитлерова војска. Први пут после Другог светског рата, знак се појавио у једној интервенцији, управо када је бомбарвана СР Југославија.

д - прича аутор изложбе.

ича потом следи припреме ОВК на терену, са скулптуром покрету, обученим у аутентичне униформе теориста и овим заробљеним наоружањем, а ту су и наши полицајци који су примили први ратни удар и дуго носили терет борбе у градским и сеоским срединама.

- Сваки експонат је оригинал - изричит је уметник. - За разлику од музеја у свету који морају да праве реплике, ми поседујемо, нажалост, све те ствари које буде болна сећања.

- А шта нам се све то страшно дешавало може да се види и на интерактивној табли, на којој се "листају" скениране

КОШАРЕ Командни центар

насловне стране новина из оног времена... На задивима пројекције до сада невиђених снимака. Камера улази у двојриште Нишлија које су побиле касетне бомбе... Реконструисане су и рушевине које су остале после гађања: у њима скулптура девојчице на кревету, са медом у рукама...

- Желели смо да представимо и однос снага. Тако постоји и једна 4Д мапа, на којој су представљене базе из којих су полетали бомбардери НАТО. Нису само долазили из Авијана, већ и из многих других места - каже уметник.

Ту је и оно чиме су нас гађали - делови летелица, касетне и графитне бомбе,

радиоактивна муниција (изложена уз посебну заштиту), али и оно чиме смо се бранили. У просторије у Ресавској улици, унет је ракетни систем "нева", са командним центром, а на зиду је и "распис", онако како је изгледао у тренутку обарања Ф 117.

Реконструисан је и командни центар на Кошарама. Под снопом светла писаћа машина сама "куца" први извештај официра о почетку борби... Изложене су заставе херојских јединица које су обарале непријатељске авионе... Селаште и шпелете пилота потпуковника Миленка Павловића, последњи његов снимак у "мгу 29"...

- Макету "мга 29" направио је пилот Борђе Иванов, који је такве макете правео и 1999. - прича саговорник.

За многе посетиоце најпотреснија је, настава Јововић, соба у којој је изложено "Дрво живота и смрти". На грамама овог стабла јабуке су екрани са снимцима страдале деце, а под крошњом њихове цицелце, играчке... Са звучника се чују имена.

- Током ноћи, када утихну сва светла и сви звучни поставке, једино се то дрво не гаси - каже аутор изложбе. - И порука поставке је да побеђује живот и да поред свега, Србија васкрсава. Битно је за наше друштво да негује сећање, а овакве поставке помажу нам да се решимо наше колективне амнезије. ■

ЕН Део авиона Ф 16

СУКОБ Терористи и српски полицајац

